

การประชุมวิชาการระดับชาติ
ม.อ. ตรัง วิจัย
ประจำปี 2560

“วิจัยก้าวใหม่
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
Sharing and Inspiring
for Sustainable Development

PSUNC

PSU
TRANG
National
Conference
on Research
across Disciplines
2017

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตตรัง

PSU Trang National Conference on Research
across Disciplines 2017

www.psunc.trang.psu.ac.th

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ในการวิพากษ์ผลงานวิจัย บทความวิชาการ และผลงานสร้างสรรค์

1. กลุ่มสาขาวิชาบริหารธุรกิจ/การประกันภัยและการจัดการความเสี่ยง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจันทร์ ศิริโชติ

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิจิตรธรรมรส

คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ดร.นุชชรา พึ่งวิริยะ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ดร.นฤบาล ยมะคุปต์

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

2. กลุ่มสาขาวิชาการตลาด

รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิวิมล สุขบท

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์

สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ดร.ปิยะนุช ปรีชานนท์

คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

3. กลุ่มสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

ดร. สมยศ โอ่งเคลือบ

ภาควิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. กลุ่มสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปภัศรีชกรณ์ อารีย์กุล

โครงการจัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ดร.ศิริกานต์ ชูเชิด

สำนักวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ดร.จิรวัดน์ แทนทอง

คณะเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

5. กลุ่มสาขาวิชาการบัญชี/การเงิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ นุณยเนตร

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

6. กลุ่มสาขาวิชาการจัดการรัฐกิจและวิสาหกิจ/การบริหารรัฐกิจ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ดร.ปาริฉัตร ตู่คำ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ดร.คุณวัศ สุวรรณวงศ์
โครงการจัดตั้งวิทยาเขตสตูล มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ดร.ปิ่นณพงค์ วงศ์ณาศรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

7. กลุ่มสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร เข้มมค่านวณ
คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑาภรณ์ ภารพ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

8. กลุ่มสาขาวิชาศิลปะการแสดงและการจัดการ

รศ.ดร.ชมนาด กิจจันทร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ ม.ราชภัฏสวนสุนันทา
อาจารย์วันทนี ม่วงบุญ
ศิลปินแห่งชาติ นาฏศิลป์หญิงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โขน-ละคร สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
ผศ.ดร.อนุกุล ไรจนสุขสมบูรณ์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คุณกฤษฎี ชัยศิลป์บุญ
ผู้จัดการบริษัท กฤษฎีทีม ออร์แกไนเซอร์ แอนด์ เพอร์ฟอร์มเม้นส์
ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการแสดงและการจัดการธุรกิจการแสดง
คุณวิชัย สวัสดิ์จิ้น
ผู้จัดการฝ่ายการแสดง โรงละครโคลอสเซียมโชว์ พัทยา จำกัด ผู้กำกับของโรงละคร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของ
นักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่

FACTORS INFLUENCING THE INVESTMENT DECISION MAKING ON COM-
MON STOCK OF CHIANG MAI RETAIL INVESTOR IN THE STOCK EX-
CHANGE OF THAILAND

สรชา ตานานูวัฒน์¹

Soracha Tananuwat¹

นพดล โควิชัยกุล²

Noppadol Towichaikul²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญของนัก
ลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักลงทุนหุ้นสามัญในจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิด
บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ
เก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษา พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี สถานภาพโสด
มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ 20,001 - 50,000 บาท แหล่ง
ที่มาของเงินทุนมาจากเงินออม และมีประสบการณ์การลงทุนระหว่าง 1 - 3 ปี นอกจากนี้ยังพบว่า
1.) นักลงทุนที่มีอายุ สถานภาพ และ แหล่งที่มาของเงินทุน แตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ
(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.) ด้านสถานการณ์
ด้านจิตวิทยา ด้านข่าวสาร ด้านสังคม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน)
โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 22.7 3.) ด้านสถานการณ์ ด้านข่าวสาร ด้านจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อ
การตัดสินใจขายหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 19.4 4.) ด้าน
ข่าวสาร ด้านสถานการณ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยเทคนิค) โดย
สามารถอธิบายได้ร้อยละ 9.6

คำสำคัญ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ, หุ้นสามัญ

¹ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป หลักสูตรบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Faculty of Management Science Silpakom University, pooh_pink36@hotmail.com

² อาจารย์สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Faculty of Management Science Silpakom University, towichaikul_n@su.ac.th

Abstract

The objective of the study was to explore the factors influencing the investment decision making on common stock of Chiang Mai retail investor in the stock exchange of Thailand. The sample of the study were 400 common stock investors who have bank account at Securities Company. The statistical data analyses were descriptive statistics using frequency, percentage and standard deviation and inferential statistics including independent samples t-test and One-Way ANOVA. Coefficients were afterward tested under of 5% significance.

The result of the study is most of the respondents are male, age between 41 – 50 years old, single, graduated in the bachelor degree. Most of them are employed in the private companies with monthly income 20,001-50,000 baht. The major source of funding comes from savings and they are familiar with investment 1-3 year experiences. The research also reveals that: 1.) Investors with different gender, Marital status and source of income have different buying decision making at statistically significant level 0.05. 2.) Situation, Psychological, Information and Social and Group factors have influenced in buying decision making (Fundamental analysis) at statistically significant level 0.05 and adjusted R^2 is 22.7 percent. 3.) Situation, Information and Psychological factors have influenced in buying decision making (Fundamental analysis) at statistically significant level 0.05 and adjusted R^2 is 19.4 percent. 4.) Information and Situation factors have influenced in buying decision making (Fundamental analysis) at statistically significant level 0.05 and adjusted R^2 is 9.6 percent.

Keywords: The stock exchange of Thailand, Factors influencing the investment decision making, Common stock

บทนำ

การเงินการลงทุนเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนชีวิต เพราะหากปล่อยให้เงินที่มีอยู่ค่อยๆ ค่อยๆ ลงตามภาวะเงินเฟ้อที่สูง อาจประสบกับปัญหาทางการเงินในอนาคต(ธนายงศ์ กิรติวานิชย์, 2553) ซึ่งการลงทุนที่ถูกนึกถึงเป็นสิ่งแรกได้แก่ การลงในหุ้น เนื่องจากหุ้นให้ผลตอบแทนเฉลี่ยอยู่ที่ 7-10% ต่อปี ขณะที่เงินฝากและตราสารหนี้ต่างๆ ให้ผลตอบแทน 2-3% ประการที่สองคือสามารถเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่ได้โดยใช้เพียงเงินลงทุน โดยจะมีส่วนในธุรกิจตามสัดส่วนหุ้นที่ถืออยู่ และเหตุผลประการสุดท้ายคือ มีมหาเศรษฐีของโลกจำนวนมากที่ร่ำรวยมาจากการลงทุนในหุ้น (Aommony, 2016) แต่การเล่นหุ้นหรือลงทุนในหุ้นไม่ใช่ทุกคนที่จะประสบความสำเร็จ หากขาดความรู้และการศึกษาที่รอบคอบ (Moneyhub, 2015)

ในปัจจุบันนักลงทุนสามารถเข้าถึงการบริการต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งนำ FinTech หรือ Financial Technology คือการนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้กับบริการทางการเงินในรูปแบบต่างๆ ทั้งการชำระเงิน การลงทุน การระดมทุน หรือด้านประกันภัย เพื่อให้สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างรูปแบบของ FinTech ได้แก่ ATM, Internet Banking, Mobile Banking ตู้กดเติมเงิน โทรศัพท์มือถือ การซื้อขายหุ้นผ่านออนไลน์ (วัชรกร ร่วมรักษ์, 2559) Streaming และ eFinance นอกจากนี้ Jitta StockRadars เป็นการวิเคราะห์คัดกรองหุ้นและให้คะแนนหุ้นแต่ละตัว FRT (Fortune Robotic Trading) วิจัยกลยุทธ์ด้านการลงทุน แล้วสร้างหุ่นยนต์ในการซื้อขายหุ้น (Piyaphan Make Billion, 2559)

ผู้ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวน 1,652,320 คน โดยปี 2556 มีนักลงทุนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 5,059,549 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 206.21 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557) ซึ่งมีนักลงทุนจำนวนมากที่ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยไม่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ รวมถึงไม่ได้นำเครื่องมือทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องมาใช้ ก่อนการตัดสินใจลงทุน ทำให้มูลค่าของหุ้นที่อยู่ในบัญชีซื้อขาย (Portfolio) ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ประสิทธิภาพที่เรียกว่าขาดทุนในหุ้น ยอมรับความเสี่ยงได้น้อยจนต้องตัดสินใจออกจากตลาดหลักทรัพย์ไปในที่สุด (เกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ, 2558)

ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2558 มีมูลค่าถึง 184,132 ล้านบาท สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ร้อยละ 58 หรือ 102,491 ล้านบาท และสูงเป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่สามารถเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจและการเงินของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) เนื่องจากความพร้อมของบุคลากร การลงทุนของบริษัทส่วนกลาง เชียงใหม่สามารถขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การเกษตร การค้า การลงทุนและบริการ เพื่อให้เกิดการจ้างงานในอนาคตได้ (สิงห์ชัย บุญโยธิน, 2559)

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุนของนักลงทุน เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจลงทุนในหุ้นแก่นักลงทุน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญและแนวทางของนักลงทุน ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลบริษัทและข้อมูลหลักทรัพย์ ไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มการลงทุน
2. เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการตัดสินใจลงทุนในหุ้นแก่นักลงทุนรายใหม่และนักลงทุนรายเดิม และเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาการลงทุนต่อไป

หมายเหตุ : ปัจจัยข้อมูลข่าวสารและปัจจัยด้านสถานการณ์ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงที่ทำการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ(2538, น. 41-42) ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ (Demographic) ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

อุรสา บรรณกิจ โสภณ (2553, น. 44 – 56) แนวคิดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคของ Stanton and Furell (1987) สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้ 1. ปัจจัยด้านสังคม (Social Forces) ลักษณะส่วนบุคคลหรือปัจจัยพื้นฐานของผู้ลงทุน ครอบครัว ผู้ลงทุนรายใหญ่ รวมถึงเจ้าหน้าที่การตลาด 2. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Forces) แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ทัศนคติของผู้ลงทุน และบุคลิกภาพของผู้ลงทุน 3. ปัจจัยด้านข่าวสาร (Information Factors) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อขายมาจากสื่อต่างๆ หรือบุคคลที่พบเจอ 4. ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situational Factors) สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหุ้นที่แตกต่างกันของนักลงทุน

การตัดสินใจซื้อขายหุ้นผู้ลงทุนจะต้องใช้ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อประกอบการการตัดสินใจ อาทิ การใช้ปัจจัยพื้นฐานในการวิเคราะห์หุ้น ก่อนตัดสินใจซื้อหรือขาย การสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่การตลาดที่ดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ให้ การติดตามข้อมูลข่าวสารของบริษัทจดทะเบียนผ่านสื่อต่าง ๆ แนวคิดในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจในการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วยสองแนวคิด คือ การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน (Fundamental Analysis) เป็นการวิเคราะห์หลักทรัพย์เพื่อหามูลค่าที่แท้จริงของหุ้น การวิเคราะห์หุ้นโดยอาศัยปัจจัยพื้นฐานมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1 การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเมืองและสังคม 2 การวิเคราะห์อุตสาหกรรม 3 การวิเคราะห์บริษัท 4 การวิเคราะห์ตัวหุ้น และการวิเคราะห์ปัจจัยทางเทคนิค (Technical Analysis) เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมของหลักทรัพย์โดยอาศัยรูปกราฟของราคาและปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ในอดีต เพื่อจุดประสงค์ในการคาดการณ์แนวโน้มของราคาในอนาคต หรือระดับราคาที่เหมาะสมที่ควรเป็น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิธิศ หัตถการณย์ (2548) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนประเภทบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยภาวะเศรษฐกิจมีผลต่อพฤติกรรมการลงทุน นักลงทุนที่มี เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา ประสบการณ์ในการลงทุนและจำนวนเงินลงทุน แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการลงทุนไม่แตกต่างกัน นักลงทุนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์แตกต่างกัน

เกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักลงทุนที่มีเพศและประสบการณ์การลงทุนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการลงทุนด้านการตัดสินใจขายหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมทางการลงทุนด้านภาวะเศรษฐกิจและการเมือง การวิเคราะห์ทางเทคนิค การวิเคราะห์ภาวะหลักทรัพย์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์ ด้านการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถ อธิบายได้ร้อยละ 30.8 สภาพแวดล้อมทางการลงทุนด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิค ภาวะเศรษฐกิจและการเมือง การวิเคราะห์ภาวะหลักทรัพย์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์ ด้านการตัดสินใจขายหุ้นสามัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถ อธิบายได้ร้อยละ 35.6

อูรสา บรรณกิจโสภณ (2553) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าผู้ลงทุนรายย่อยเลือกลงทุนในบริษัทที่มีชื่อเสียง บริษัทที่ได้รับการยอมรับว่ามีบรรษัทภิบาล และมีความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลในการตัดสินใจลงทุนจะไม่คำนึงถึงมูลค่าที่แท้จริงของหุ้นแต่จะให้ความสำคัญกับราคาหุ้น ไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินราคาหุ้นรวมถึง ศักยภาพในการเติบโตของบริษัท และเลือกซื้อขายเฉพาะหุ้นที่มีสภาพคล่อง ทั้งนี้ ในการตัดสินใจลงทุนจะใช้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่การตลาด ข่าวลือเกี่ยวกับการซื้อขายของผู้ลงทุนรายใหญ่ และข้อมูลการซื้อขายของผู้ลงทุนต่างประเทศ และซื้อขายตามเพื่อนในห้วงคำหลักทรัพย์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า นักลงทุนที่มี อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา จำนวนเงินลงทุนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการลงทุนไม่แตกต่างกันและปัจจัยเศรษฐกิจ ภาวะการเมือง มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุน อย่างไรก็ตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันและปัจจัยเศรษฐกิจ ภาวะการเมือง มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุน อย่างไรก็ตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันในปัจจุบัน อาจทำให้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในงานวิจัยได้ศึกษาเฉพาะแนวโน้มของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุน อาจไม่มีมิติทางด้านเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักลงทุนหุ้นสามัญในจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักลงทุนหุ้นสามัญในจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนของประชากร ดังนั้น จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 (นราศรี ไววนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี, 2542, น. 104) ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ 385 คน และเพิ่มตัวอย่างไว้ 15 ตัวอย่าง รวมเป็นขนาดตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

3. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) กับนักลงทุนหุ้นสามัญในจังหวัดเชียงใหม่ที่เปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ การเก็บข้อมูลนี้เป็นการกระจายโดยผ่าน โซเชียลมีเดียและฝากแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทหลักทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ช่วยเก็บข้อมูลที่เจ้าหน้าที่พบโดยบังเอิญ โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ข้อคำถามในแบบสอบถามนี้ไม่ได้สอบถามนักลงทุนเกี่ยวกับ Fintech โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุน จำนวน 4 ใหญ่ (33 ข้อย่อย) ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 ข้อใหญ่ (42 ข้อย่อย) ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในรูปแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ซึ่งเมื่อวัดค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) พบว่า แบบสอบถามทุกด้านมีค่าความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.773

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานประกอบด้วย การทดสอบค่าที (Independent t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

นักลงทุนหุ้นสามัญในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 50,000 บาท แหล่งที่มาของเงินทุนมาจากเงินออม และมีประสบการณ์การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ระหว่าง 1 - 3 ปี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นักลงทุนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ แตกต่างกัน

การตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ	sig							
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้	แหล่งที่มาของเงินทุน	ประสบการณ์การลงทุน
ด้านการตัดสินใจซื้อหุ้น(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน)	.914	.045*	.003*	.595	.178	.110	.008*	.387
ด้านการตัดสินใจขายหุ้น(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน)	.592	.149	.361	.084	.328	.285	.219	.317
ด้านการตัดสินใจซื้อขายหุ้น (การวิเคราะห์ปัจจัยเทคนิค)	.588	.356	.062	.361	.436	.351	.692	.522

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นักลงทุนที่มีอายุ สถานภาพ และ แหล่งที่มาของเงินทุนแตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนด้านการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค ด้านสังคมและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านจิตวิทยา ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสถานการณ์ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการศึกษาการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) พบว่า นักลงทุนมีการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านสถานการณ์มากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตวิทยา ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสังคมและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องตามลำดับ โดยด้านสังคมและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกับข้ามกับการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้มีอิทธิพลในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 22.7 (Adjusted $R^2 = 0.227$)

ผลการศึกษาคัดสินใจขายหุ้นสามัญ (การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) พบว่า นักลงทุนมีการตัดสินใจขายหุ้นสามัญ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านสถานการณ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนมากที่สุด รองลงมาคือด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านจิตวิทยา ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้มีอิทธิพลในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 19.4 (Adjusted $R^2 = 0.194$)

ผลการศึกษาคัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยเทคนิค) พบว่า นักลงทุนมีการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านข่าวสารและข้อมูลมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสถานการณ์ ซึ่งทั้ง 2 ด้านนี้มีอิทธิพลในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 9.6 (Adjusted $R^2 = 0.096$)

อภิปรายผล

1. นักลงทุนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ ด้านการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ (การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับเพชรี ชุมทรัพย์ (2544, น. 6) ผู้ที่มีอายุน้อยมักกล้าเสี่ยงและสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความงอกเงยแก่เงินลงทุน ผู้ที่มีรายได้มากขึ้นอาจสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้ประจำเนื่องจากภาระทางครอบครัว

2. นักลงทุนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ ด้านการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับเพชรี ชุมทรัพย์ (2544, น. 6) ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดของการลงทุนด้านการมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว กล่าวไว้ว่าผู้ที่มีครอบครัวต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของครอบครัว การศึกษาของบุตร ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องลงทุนในหลักทรัพย์ที่มั่นคงให้รายได้แน่นอน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพโสดไม่มีการผูกพันยอมลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงได้

3. นักลงทุนที่มีแหล่งที่มาของเงินทุนแตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ ด้านการตัดสินใจซื้อหุ้นสามัญ (การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับมือเก๋าหัดจับ (2556) การกู้ยืมเงินมาเล่นหุ้นนั้น นักลงทุนไม่สามารถควบคุมราคาของหุ้นได้ จึงทำให้มีความเสี่ยงมาก และการตัดขาดทุน (Cut Loss) เป็นสิ่งที่จำเป็นมากเพื่อจำกัดความเสียหายจากการลงทุนในแบบกู้ยืมเงินมาลงทุน แต่ไม่สามารถจำกัดความเสียหายได้ทุกกรณี

4. นักลงทุนที่มี ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ ด้านการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญไม่แตกต่างกัน นักลงทุนที่มีอายุ สถานภาพ แหล่งที่มาของเงินทุนและประสบการณ์การลงทุนแตกต่างกัน มีการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญด้านการตัดสินใจขายหุ้นสามัญ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับเกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ (2558) นักลงทุนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แหล่งที่มาของเงินทุน แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญ ด้านการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ ไม่แตกต่างกัน

5. จากผลการศึกษาการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน) ด้านการตัดสินใจซื้อและขายหุ้นสามัญ พบว่า นักลงทุนมีการตัดสินใจ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านสถานการณ์มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธิศ หัตถการุณย์ (2548) พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล เหตุการณ์ก่อการร้ายระหว่างประเทศเศรษฐกิจโลก(สหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น) ตลาดหุ้นภูมิภาคต่างประเทศ นักลงทุนมีการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสังคมและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุสา บรรณกิจ โสภณ (2553) พบว่า ปัจจัยที่ผู้ลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุน ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูล ข่าวสาร ปัจจัยด้านสังคม การเลือกแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน

6. จากผลการศึกษาการตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญด้านการตัดสินใจซื้อขายหุ้นสามัญ(การวิเคราะห์ปัจจัยเทคนิค) พบว่า นักลงทุนมีการตัดสินใจ โดยใช้การวิเคราะห์ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสถานการณ์ โดยทั้ง 2 ด้านนี้มีอิทธิพลในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 9.6 ซึ่งสอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย(2558) การวิเคราะห์เทคนิคเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถคาดการณ์ทิศทางการเคลื่อนไหวของราคาหุ้น รวมทั้งสามารถหาจังหวะที่เหมาะสมในการเข้าซื้อหุ้น หรือระยะเวลาในการถือครองหุ้นแต่ในทางปฏิบัติ ผู้ลงทุนควรวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจ ข้อมูลอุตสาหกรรมและข้อมูลบริษัท เพื่อค้นหาหุ้นที่น่าลงทุน ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ทางเทคนิค เพื่อหาจังหวะเข้าซื้อ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทสรุป

การตัดสินใจลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ลงทุนแต่ละคนย่อมมีหลายปัจจัยด้วยกันในการประกอบการตัดสินใจทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ด้านสังคมและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านจิตวิทยา ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคนว่าให้ความสำคัญกับด้านใดมากกว่ากัน แต่ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอายุ สถานภาพ แหล่งที่มาของเงินทุน ด้านข่าวสารและข้อมูล และด้านสถานการณ์เพราะราคาหุ้นที่ผู้ลงทุนตัดสินใจซื้อเป็นราคาส่งที่คาดหวังว่าจะได้รับในอนาคต เช่นเมื่อหุ้นตัวใดตัวหนึ่ง มีข่าวสารหรือมีเหตุการณ์ที่เป็นไปในทางบวก จะทำให้ราคาหุ้นตัวนั้นมีราคาสูงขึ้น ผู้ลงทุนที่ยอมซื้อหุ้นตัวเดิมในราคาที่สูงขึ้นย่อมหมายถึงผู้ลงทุนคนนั้นคาดการณ์ว่าในอนาคตเขาจะได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินที่จ่ายในวันนี้ ในการวิเคราะห์หุ้นเพื่อลงทุนนั้นผู้ลงทุนควรศึกษาหาข้อมูลหุ้นที่จะลงทุนอย่างละเอียดรอบคอบ โดยอาจจะใช้ทั้งปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยทางเทคนิคควบคู่กันไปเพื่อให้สามารถลงทุนในหุ้นที่มีพื้นฐานดีในราคาที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ. (2558). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). *ดัชนีกลุ่มอุตสาหกรรมและดัชนีหมวดธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ส่วนสิ่งพิมพ์ฝ่ายสื่อสารองค์กร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558).
วิเคราะห์ทางเทคนิค. สืบค้น 6 กุมภาพันธ์ 2560, จาก https://www.set.or.th/education/th/begin/stock_content06.pdf
- ชนัญวงศ์ ภิรัตวานิชย์. (2553). *วางแผนชีวิตวัยมัธยมวัยเกษียณ*. สืบค้น 15 มกราคม 2560, จาก <http://www.set.or.th/set/education/knowledgedetail.do?contentId=563/>
- นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิศ หัตถการณีย์. (2548). “พฤติกรรมการลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนประเภทบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร.” สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2544). *หลักการลงทุน*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มือเก่าหัดขับ. (2556). *ควรกู้เงินมาเล่นหุ้นหรือไม่*. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://muegao.blogspot.com/2013/05/blog-post_7.html
- วัชรกร ร่มรักย์. (2559). *FinTechกับบทบาทสถาบันการเงินในยุค Digital*. สืบค้น 18 มีนาคม 2560, จาก <http://www.gsb.or.th/getattachment/989bf849-25b5-4bda-ba1a-8e47c30ea086/0-รายงาน-FinTech.aspx>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: วิศิทธิพัฒนา.
- สิงห์ชัย บุญโยธิน. (2559). *เชียงใหม่” โตไม่หยุด*. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://www.pracharchat.net/news_detail.php?newsid=1480316174
- สุพร จรูญรังษี. (2546). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนทั่วไปในประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร.” สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุรสา บรรณกิจโสภณ. (2553). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Aommoney. (2016). *5เหตุผลทำไมต้องลงทุนในหุ้น*. สืบค้น 9 มกราคม 2560, จาก <http://www.aommoney.com/stockradars/>

- Moneyhub. (2015). คนจนเล่นหวย คนรวยเล่นหุ้น จริงหรือ. สืบค้น 14 มกราคม 2560, จาก <https://moneyhub.in.th/article/>
- Piyaphan Make Billion. (2559). ธุรกิจ *Fintech* เริ่มให้รุ่ง ต้องมุ่งมั่น ใจต้องกล้า. สืบค้น 18 มีนาคม 2560, จาก <https://www.krungsri.com/bank/th/krungsri-guru/guru/investment/september-2016/business-starter-for-fintech.html>